

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 971: Việc Đây Là Điểm Then Chốt Giữa Phàm Và Thánh

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 083)

Chuyển ngữ: Tịch Minh

【Việc này là điểm then chốt giữa phàm và thánh. Bản kinh này tuy nói song song cả lý tướng và lý niệm, nhưng thực chất là chú trọng ở lý niệm, chẳng qua lấy lý tướng làm phương tiện của lý niệm mà thôi. Nếu như lý niệm, thì thấy tướng tức là thấy tánh, dấu cho tùy duyên hiện tướng, quảng độ chúng sanh, cũng không hề có chút chướng ngại nào cả.】

Như vậy liền thâm nhập vào cảnh giới của Pháp thân Đại sĩ, giống như trong kinh Hoa Nghiêm đã nói: “*Lý sự vô ngại, sự sự vô ngại*”, đó là pháp giới vô chướng ngại. Đoạn này nói rất hay, nói vô cùng quan trọng! Đây chính là chỗ then chốt giữa phàm và thánh.

Chữ “phàm thánh” ở đây không phải nói người khác, mà là nói chính chúng ta. Học Phật, tu hành, chúng ta rốt cuộc vẫn làm phàm phu, hay là làm Phật Bồ Tát, đây là một cửa ải. Có thể đột phá được, thì siêu phàm nhập thánh; không thể đột phá, thì vẫn phải làm kẻ phàm phu mê hoặc điên đảo. Điểm then chốt là gì? Then chốt chính là lý niệm.

Cho nên thiện tri thức, người thầy tốt dạy dỗ chúng ta, phương châm giảng dạy của ngài là gì? Cho dù chưa thể đạt đến mức lý niệm, thì cũng phải đem vọng niệm giảm xuống đến mức độ thấp nhất. Vị thầy như vậy chính là bậc thầy cao minh, một vị thầy chân chánh.

Nếu không phải là một vị thầy tốt, họ sẽ không hiểu được đạo lý này, trái lại còn làm tăng trưởng vọng niệm của bạn, sợ vọng niệm của bạn còn chưa đủ nhiều, ngày ngày đều thêm vào một chút. Thêm vào bằng cách nào? Bắt bạn đọc thêm một chút sách vở, xem thêm một chút tài liệu, nghiên cứu thêm một chút học vấn, làm tăng thêm vọng niệm.

Thanh Lương Đại sư trong *Hoa Nghiêm Kinh Sớ Sao* nói rất hay: “*Hữu giải vô hành*” (Có hiểu mà không có hành). Hành là gì? Hành là tu định, hành chính là ly niệm, ly tướng. Không có sự tu hành ly niệm ly tướng, ngày ngày chỉ vui đầu nghiên cứu kinh giáo, xem đó là việc chính yếu, thì hậu quả sẽ ra sao, ngài Thanh Lương nói rất hay, chính là “*Tăng trưởng tà kiến*”.

Lúc chúng tôi mới bắt đầu xem *Hoa Nghiêm Kinh Sớ Sao*, đọc đến câu này, bên dưới ngài còn có một câu nữa: “*Hữu hành vô giải, tăng trưởng vô minh*” (Có hành mà không hiểu, làm tăng trưởng vô minh), hai điều này hoàn toàn trái ngược nhau. “*Hữu giải vô hành, tăng trưởng tà kiến*”, lúc bấy giờ chúng tôi xem mà chưa thấu hiểu được ý nghĩa này.

Bao nhiêu năm nay, tự mình tu hành, giảng kinh dạy học, mới thực sự thấu hiểu tường tận hai câu nói này, thực sự sáng tỏ rồi, ngài nói không sai một chút nào. Điểm khác biệt giữa Phật pháp và thế gian pháp là: Phật pháp phải ly niệm ly tướng. Thế gian pháp và Phật pháp lại hoàn toàn trái ngược nhau, thế gian pháp không ly niệm cũng không ly tướng. Thế gian pháp chấp trước, có vọng tưởng phân biệt chấp trước, đây gọi là thế gian pháp; còn Phật pháp là lìa bỏ tất cả vọng tưởng, phân biệt, chấp trước.

Thành thật mà nói, nắm vững được cương lĩnh này rồi, dầu có sơ suất, thì cũng không đến nỗi phạm sai lầm quá lớn, phương hướng lớn của bạn là chính xác, phương hướng lớn không sai.

Ly tướng, thực ra chính là phương tiện để ly niệm. Ở thời kỳ sơ học, Thế Tôn chế định ra vô số giới luật. Trong giới luật đặc biệt là “chỉ trì” (giữ giới bằng cách dứt trừ việc ác) (*), những việc gì không được làm đều quy định rất nghiêm ngặt, đây đều là ly tướng. Mục đích ở chỗ nào? Mục đích là để ly niệm. Ly tướng chẳng qua chỉ là một phương tiện mà thôi, nó không phải là mục đích, nó là để giúp bạn ly niệm. Khi niệm không còn nữa, thì tướng có chướng ngại hay không? Không chướng ngại! Sự sự vô ngại, tướng thì làm sao có chướng ngại được? Hoàn toàn không chướng ngại nữa.

Do đây có thể thấy, trì giới không phải là mục đích, trì giới là phương tiện, mục đích là đắc định. Ly niệm mới có thể đắc định, không ly niệm thì không thể đắc định.

Định, thật ra mà nói cũng chưa phải là mục đích, định vẫn chỉ là một phương tiện; khai mở trí tuệ mới là mục đích. Do định phát tuệ, như vậy mới đạt

được mục đích chân chính của giáo dục Phật pháp. Trí tuệ vừa khai mở, thì mọi vấn đề đều được giải quyết viên mãn.

Ly niệm, sau khi đã lìa được niệm rồi, vì sao nói tướng không chướng ngại? Bởi vì thấy tướng chính là thấy tánh. Đó chính là điều ngài Thanh Lương đã nói trong kinh Hoa Nghiêm: “*Lý sự vô ngại, sự sự vô ngại*”, sự tướng chính là tánh đức. Dầu cho tùy duyên hiện tướng, quảng độ chúng sanh, cũng không mảy may có chút chướng ngại nào.

Chú thích:

(*): Trong Phật học, mọi hành vi thọ trì giới luật được thâm nhiếp vào hai phương diện là “Chỉ trì” và “Tác trì” (Nhị trì):

1. **Chỉ trì (Ngăn dứt việc ác):** Gìn giữ giới luật bằng cách tuyệt đối không làm những điều Đức Phật đã cấm chỉ (ví dụ: cấm sát sanh, trộm cắp...). Đây là nền tảng cơ bản nhất để thanh tịnh tự tâm.

2. **Tác trì (Thực hành việc thiện):** Gìn giữ giới luật bằng cách chủ động siêng năng làm những việc thiện Đức Phật dạy (ví dụ: bố thí, cứu người, nghe pháp...). Hai phương diện này bổ trợ chặt chẽ cho nhau, tựa như việc phải nhổ sạch cỏ dại (Chỉ trì) rồi mới gieo trồng hạt giống tốt lành (Tác trì) trên cùng một mảnh vườn tâm.